

DUŠE

JAKUB TRPIŠ

DUŠE

DUŠE

JAKUB TRPIŠ

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.

Text © Jakub Trpiš, 2025

Illustrations © Martina Fischmeister, 2025

© Jakub Trpiš s.r.o., 2025

ISBN 978-80-908107-1-6 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-908107-2-3 (audiokniha)

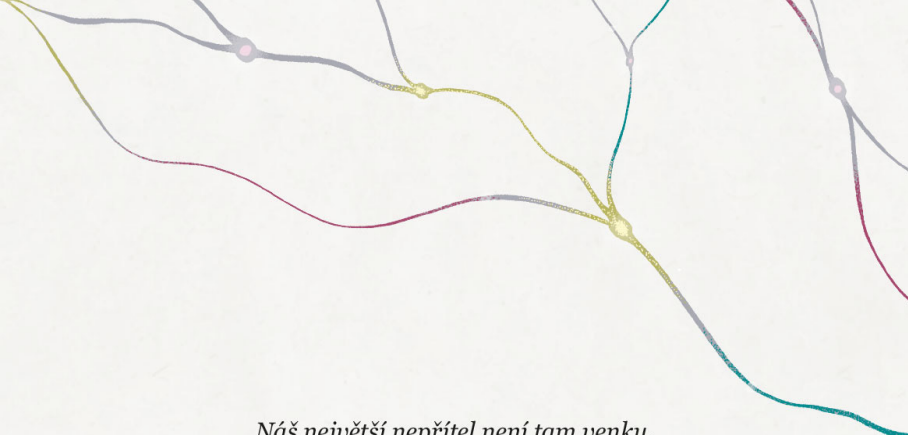
ISBN 978-80-908107-3-0 (e-kniha, ePub)

ISBN 978-80-908107-4-7 (e-kniha, PDF)

ISBN 978-80-908107-5-4 (e-kniha, mobi)

Pro všechny, kteří stále bojují.

*Náš největší nepřítel není tam venku,
ale sídlí v temných zákoutích naší mysli.*

OBSAH

1.	Alfréd	8
2.	Cenzor	21
3.	Sibyla	32
4.	Jasmína	44
5.	Aňa	63
6.	Oguh, část první	73
7.	Frederik	87
8.	Viktorie	107
9.	Bartoloměj	130
10.	Theodor	161
11.	Celest	182
12.	Oguh, část druhá	194
13.	Oguh, část třetí	228
14.	Hugo	260
	Když potřebujete pomoc	291

Alfréd

Probudila mě silná migréna. Jako by mi někdo přímo do mozku zatloukal hřebíky. Snažil jsem se otevřít oči, ale víčka mě neposlouchala.

Zpanikařil jsem, a bolest ještě zintenzivnila.

Postupně jsem si uvědomoval okolní zvuky – monotónní rachot, vzdálené hlasy a zvláštní vibrace.

Kde to jsem?!

Když mě konečně začala poslouchat víčka, do očí se mi zabodlo ostré světlo. S úpěním jsem je okamžitě zavřel.

Srdce mi zběsile bušilo. Moje spánky a krkavice pulsovaly, jako by měly za chvíli prasknout.

Něco je špatně...

Na čele mi vyrazil studený pot.

Po chvíli jsem si zvykl na jasné světlo. Jenže všechno bylo tak rozmazané. Zaostřit jsem dokázal až po několika nekonečných vteřinách.

Okno. Ubíhající krajina. Stromy zahalené mlhou.

Jsem ve vlaku.

Trochu jsem se uklidnil, ale ne nadlouho.

Jak jsem se sem dostal? Proč si nic nepamatuju? Jak se vůbec jmenuju?!

Poslední otázka mě zasáhla s takovou silou, až se mi zatočila hlava a málem jsem se pozvracel. Moje vlastní jméno – tu nejzákladnější informaci – nahradila děsivá prázdnota.

Co se to se mnou děje?!

Celý jsem se roztrásl.

Snažil jsem se popadnout dech, ale jako bych se topil. Sevřel jsem opěrátko a zaryl do něj nehty, jinak bych se poroučel k zemi.

Opřel jsem si hlavu o chladné sklo. Hlavou mi prolétly útržky vzpomínek, ale nedokázal jsem je poskládat dohromady. Studená dlažba. Zápach krve. Úzkost.

Podíval jsem se na ruce – dlouhé prsty, drobné jizvy, které jsem si nedokázal vysvětlit. Připadaly mi cizí, jako by ani nebyly moje.

Kolik mi vlastně je? Patnáct? Dvacet?

Rozhlédl jsem se po vagónu a zoufale hledal něco povědomého. Cestující kolem však zůstávali lhostejní – nikdo si mě nevšímal, ač jsem hlasitě oddechoval a nervózně se na sedadle vrtěl.

Koho z nich se mám zeptat, v jakém vlaku vlastně jedeme? Beztak mě pošle do háje s tím, že nemá náladu na vtípky...

Najednou jsem si uvědomil, že je s těmi lidmi něco špatně. Vypadali příliš strnule. Někteří bezduše hleděli z okna, jiní před sebe. Nikdo si nepovídal.

Jsem blázen já, nebo oni?!

„Promiňte, pane...“ Naklonil jsem se přes uličku, abych oslovil vysokého muže. Ani se nepohnul. Natáhl jsem k němu ruku a lehce mu stiskl rameno. Nic. Teprve pak mi došlo, že pod prsty necítím teplo lidské kůže. Jeho pohled byl prázdný a víčka mrkala v nepřírozeně pravidelných intervalech.

Vymrštil jsem se ze sedadla a vydal se uličkou ke dveřím. Hlava mi třestila. Chtěl jsem být co nejdřív pryč z tohohle vozu. Přesvědčoval jsem sám sebe, že v dalším budou sedět živí lidé, a ne pouhé figuríny. Než jsem se dostal ke dveřím, zastoupil mi cestu starší muž.

Naše pohledy se setkaly. Zprvu jsem si s úlevou uvědomil, že mě vnímá, ale když ke mně vztáhl velké, žilnaté ruce, zpanikařil jsem.

Co když mi chce ublížit?

Nebylo kam utéct. Instinktivně jsem se přikrčil.

„To je v pořádku, mladý muži, nemáš se čeho bát,“ pronesl tiše. Jeho hlas vzbuzoval důvěru. Ukázal na volné sedadlo. „Posadíme se na chvíli?“

Váhal jsem. Jeho úsměv, který zvýrazňoval už tak hluboké vrásky, působil sice vlídně, ale v očích měl něco znepokojivého. *Nebo se mi to jen zdá?*

„Mohu si přisednout?“ zeptal se, když viděl mou nejistotu.

„Ano,“ souhlasil jsem nakonec. *Stejně nemám na výběr.*

Stařík se posadil naproti mně a jeho přítomnost vyplnila celý prostor.

Všechno vypadalo tak běžně, tak nevinně. A přitom tady něco nehrálo.

Zaryl jsem si nehty do předloktí. Fyzická bolest byla to jediné, co mi připomínalo, že jsem skutečný. Že existuju. *Ale kdo vlastně jsem...? Trpím snad ztrátou paměti? Jestli je to nemoc, proč cestuju sám? Copak nemám nikoho, kdo by se o mě postaral?* Prohrábl jsem si kapsy, ale nic v nich nebylo.

„Moc toho nenamluvíš, co?“ prolomil ticho.

Nevěděl jsem, co odpovědět. Znovu se mi zatočila hlava a žaludek sevřel tak, až mi do očí vyhrkly slzy. Svět kolem se začal rozmazávat. Bylo jen otázkou času, než omdlím.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se, ale jeho hlas ke mně doléhal z obrovské dálky.

V odrazu okna na mě zíral bledý, vyděšený cizinec.

Tohle přece nemůžu být já.

„Teď se zhluboka nadechni,“ přikázal mi.

Snažil jsem se ho poslechnout, ale něco v jeho tónu mě zneklidňovalo. Jako kdyby až příliš dobře věděl, co se se mnou děje. Chtěl jsem zakřičet, ale vyšlo ze mě jen tiché zakňourání. Přitiskl jsem si ruce na hrudník, pod kterým se něco bolestivě napínalo.

„Jsi Tady se mnou v bezpečí.“ Jeho hlas byl to jediné, co mě dělilo od temnoty.

Ztratil jsem kontrolu nad svým tělem, což mě ještě víc vyděsilo.

Možná jsem měl autonehodu... Co když vlak vykolejil a já umírám?

Visel jsem pohledem na staříkovi. Určitě teď litoval, že mi nabídl pomoc.

„Budeš v pořádku,“ ujišťoval mě.

Zdálo se mi, jako kdyby pronikl hluboko do mé duše. Konečně jsem mohl normálně dýchat.

„Jak se jmenuješ?“

„Netuším...,“ zlomil se mi hlas. „Nepamatuju si, jak jsem se sem dostal. Co se to se mnou děje?“

„Hmm... Slyšel jsem o případech, kdy má člověk dočasný výpadek epizodické paměti. Dokážeš si něco vybavit?“

Chvíli jsem přemýšlel. „Vím, že přes cestu se chodí na zelenou, na podzim padá listí a že tohle všechno je totálně na hlavu... Je zvláštní, že pojmy chápu. Jak si můžu pamatovat, co znamená epizodická paměť, a zároveň nevědět, kým jsem?“

„Znalosti fungují jinak, nejspíš proto ti zůstaly. Možná se tvoje mysl jen brání tím, že odpojila přístup k osobním vzpomínkám... Mimochodem, jsem Alfréd.“

Své jméno vyslovil takovým zvláštním způsobem. Zřejmě s ním nebyl úplně spokojený. *Nebo doopravdy není jeho?*

„Alfréd,“ zopakoval teď sebevědoměji a natáhl ke mně ruku.

„A Batmana jsi nechal v jeskyni, co?“ vyklouzlo ze mě, než jsem se stačil zarazit.

Čekal jsem, že mě okřikne, ale místo toho jen lehce přimhouřil oči a naklonil hlavu.

„Omlouvám se...“

„Nic se neděje.“

Pokračoval jsem v pátrání ve své paměti. „Mám dojem, že jsem udělal něco strašného,“ vyhrkl jsem, ačkoli jsem stále nevěděl, kdo jsem. Prsty se mi křečovitě zakously do dlaní, jako bych něco držel. *Zápach, nezařaditelné zvuky a pocit absolutní beznaděje...* Kdykoli se vzpomínka začala zaostřovat, zabodl se mi do spánku další hřebík.

Alfréd se zamyslel. „Cokoli jsi udělal, se přece dá napravit...“

„Co když se tohle nedá spravit?“ sklonil jsem hlavu mezi kolena. Pak jsem ucítil jeho ruku na zádech. Trhnul jsem sebou.

„Dýchej, za chvíli to přejde,“ hladil mě jemně.

Zprvu nepříjemný dotek se proměnil v kotvu, která mě udržela při smyslech. Můj dech se postupně zklidnil a srdeční tep zpomalil. *Snad to vydrží déle než na pár vteřin...*

„Děkuju,“ třásl se mi hlas, když jsem se znovu opřel do sedadla. Konečně jsem uvěřil, že mi od Alfréda nehrozí žádná nebezpečí. Ostatní cestující si mého záchvatu samozřejmě nevšimli.

„Co je to s nimi?“ zeptal jsem se.

„Nejsou jako my,“ odvětil tajemně. „Každý příběh potřebuje své figuranty, aby se hlavní postavy mohly soustředit na to podstatné...“

„Kde to vlastně jsme?“

„Co myslíš?“ nadzvedl Alfréd husté obočí, jaké by mu záviděl i Eugene Levy.

Znovu jsem se rozhlédl. Všechno působilo tak reálně – stolek imitující dřevo, potah sedadel, dokonce i fleky na podlaze. *Tak proč mám pocit, že nic z toho není skutečné?* Kdokoli tohle místo vytvořil, dal si nesmírně záležet.

Až při pohledu na detaily mi došlo, že ve skutečnosti neseďm ve vlaku. Kromě nás dvou si nikdo nepovídal, staré kování vůbec nepasovalo k moderním dveřím, hodiny ukazovaly pořád stejný čas a slunce svítilo všemi okny.

„To přece není možné,“ vstal jsem, abych se přesvědčil na vlastní oči. Zářivý kotouč putoval po obloze po obou stranách soupravy. *Jsem mrtvý?*

„Připadáš si tak?“

Neschopen slova jsem zíral na svého průvodce. *Zdá se mi to, nebo přesně ví, na co myslím, aniž bych to vyslovil?*

„Kdybychom zemřeli, nevedli bychom přece tenhle rozhovor,“ podotkl Alfréd.

„Ale nic z toho není skutečné!“ rozhodil jsem bezradně rukama.

Alfréd svraštil obočí. „Záleží na tom, co považuješ za skutečnost. Všichni máme pocit, že náš svět je pevný..., tak neměnný. Ale všechny tyhle hranice jsou jen výtvozem naší mysli. Konstruktem, který nám má poskytovat bezpečí. Jenže když sníme, pravidla hry se najednou změni.“

„Takže se mi všechno tohle jen zdá?“ zpozorněl jsem. A najednou jsem to slyšel. Nejednalo se o obyčejný zvuk jedoucího vlaku, ale ozpomalenou melodii znějící někde v dálce. Spolu s ní se vynořil i podivný neklid. „V tom případě ani ty nejsi skutečný...“ došlo mi.

„Jsem stejně skutečný jako ty. Neboj se, nejsi Tady sám,“ položil mi ruku na rameno. Jeho dotek byl tak přesvědčivý, že jsem tomu uvěřil.

„Dobře,“ uklidnil jsem se, takže jsem měl tep už jen sto padesát. „Ocitli jsme se Tady, což je nějaký kolektivní sen, ale proč? A proč si nic nepamatuju?“

„Určitě jsi Tady z nějakého důvodu. Možná máš něco objevit.“

„Já ale nic nehledám. Chci se jen vrátit domů.“

Alfréd nic neřekl, jen nadzvedl husté obočí.

„Chápu. Jsem Tady, protože jsem se ztratil a hledám cestu domů,“ zadíval jsem se z okna.

Venku se vyjasnilo. Krajina byla neskutečně krásná, ale zároveň cizí. *Co když už nikdy nenajdu cestu zpátky?* Ucítil jsem v očích slzy.

„Jak to Tady vlastně funguje?“ zeptal jsem se po chvíli.

„Pro každého trochu jinak, ale některá pravidla platí pro nás všechny. Vlak nemá konec ani začátek.“

„Takže jsme Tady uvěznění? Jak dlouho tu jsi?“

„Hmm... Čas je stejně relativní jako všechno ostatní. Tento spoj nemá pevný jízdní řád. Jeho trasa se píše přímo na kolejích. Každá duše si tu razí svou vlastní cestu. A co se týče mě, nejsem jako většina lidí,“ podíval se zamyšleně z okna. „Užívám si tuhle cestu a všechno, co k ní patří. Rád pomáhám druhým, třeba teď tobě.“

Místo toho, abych si to jen pomyslel, odpověděl jsem nahlas: „Nebo si to jen nalháváš.“

„Dalším pravidlem je, že jsou Tady k sobě všichni upřímní, tudíž si nemohou lhát.“

„Omlouvám se,“ zrudl jsem rozpaky.

Udělalo se mi zle. Stihl jsem akorát doběhnout na záchod, kde jsem se vyzvracel. Bohužel i tělesné vjemy Tady byly pracované do nejmenšího detailu.

Omyl jsem si obličej, vypláchl pusu a napil se. Voda chutnala překvapivě dobře.

Pohled do zrcadla mě vyděsil.

Tohle mám být já?

Pozoroval jsem pohublého pubertáka s akné na čele a nepřírozeně velkýma očima.

Je vůbec tohle můj obličej? Pokud jsem v nějaké virtuální realitě, můžu mít přece avatara. Každopádně si na tenhle přihlouplý kukuč budu muset zvyknout.

Na své místo jsem se vracel celý propocený a bílý jako stěna. Ale ani teď se na mě nikdo z cestujících nepodíval.

I kdybych si před nimi podřezal žíly, nehnuli by brvou. Nevěděl jsem, jestli mám rvát, nebo brečet, ale tušil jsem, že to brzy zjistím.

„Vypadáš hrozně,“ poznamenal Alfréd.

„Taky se tak cítím...“ Zhroutil jsem se do sedačky naproti němu. „A co ty? Jaký je tvůj příběh?“ zeptal jsem se, protože jsem se nechtěl dál bavit o sobě.

„Vychoval jsem tři krásné děti, které dávno mají své rodiny. Moje žena mě opustila už před lety, a tak jsem se rozhodl zůstat Tady.“

„Jsi Tady dobrovolně? Copak se nechceš vrátit za svými dětmi a vnoučaty?“

„Část mě ano, ale někdy si člověk musí vybrat mezi tím, kým byl, a tím, kým se může stát. Navíc mají své životy, do kterých už nezapadám.“

„Nerozumím tomu. Připadáš mi jako ten nejlaskavější člověk na světě.“

„Hmm... Protože neznáš nikoho jiného,“ utahoval si ze mě Alfréd. Pak zvážněl: „Nebyl jsem vždycky takový... Myslel jsem si, že mám všechno pod kontrolou a přesně vím, kam směřuju. Nakonec jsem ale zjistil, že jsem propásl to nejdůležitější.“

„Co?“ upřímně mě zajímalo, co může trápit tak vyrovnaného člověka.

„Skutečné spojení s lidmi kolem sebe. Vždy jsem se považoval za empatického člověka, ale doopravdy jsem ostatním nenaslouchal. Celou dobu jsem měl jasnou představu o tom, jací by měli být i v čem se mají změnit. Jenže ve skutečnosti jsem neznal ani své blízké, netušil jsem, co si myslí, nebo jak se v určitých situacích cítí. Neustále jsme spolu mluvili, ale málokdy jsem jim věnoval plnou pozornost. Teď se snažím změnit a žít přítomností.“

„A jde to vůbec?“

„Dělám spoustu chyb, ale každý den je nová příležitost začít znovu.“

„Ale jak se můžu změnit, když ani nevím, kdo jsem?“ vyhrkl jsem.

„Víš co? Možná je to dar. Můžeš se stát, kýmkoli budeš chtít. Málokdo dostane šanci stát se malířem vlastního života s čístým plátnem. Většina z nás jen přemalovává staré obrazy.“

Sledoval jsem krajinu ubíhající za oknem.

Kým chci vlastně být?

Pořád jsem doufal, že se jen nacházím v nejujetějším snu, jaký jsem kdy měl, a každou chvíli se z něj probudím.

„Víš aspoň, odkud pocházíš?“ zajímal se Alfréd.

„Netuším, kde bydlím, jestli mám sourozence... A neznám ani své číslo bot.“

„Hmm... Budou to tak čtyřicet jedničky,“ poznamenal s úsměvem.

„Myslím, že obvykle ani nejsem tak sdílný. Právě naopak – nepouštím si lidi k tělu. A teď tady sedím s člověkem, kterého znám pět minut, a vykládám mu o sobě úplně všechno.“

„Všechno, co si pamatuješ, což není mnoho. I moje sestra s Alzheimerem na tom byla líp,“ přisadil si Alfréd. „Tvoje uzavěřenost je v ostrém kontrastu se světem, v němž ses ocitl. Musí to pro tebe být opravdu těžké,“ pozoroval mě se soucitem.

Nejsem zvyklý s někým udržovat oční kontakt, aspoň myslím.
„Nechci, aby lidé věděli, jak se cítím.“

„Tvrdíš, že nechceš, aby znali tvé pocity... Možná se bojíš, aby to proti tobě nepoužili.“

„Přesně tak. Normálně bych na tebe už dávno zaútočil, ale jsi nesnesitelně laskavý...“

„To bolelo, přímo mezi žebra,“ ušklíbl se Alfréd. „Máš vskutku vytríbený sarkasmus, musel jsi na něm léta pracovat. Možná proto vedeme tenhle rozhovor, abys konečně změnil svou neochotu sdílet pocity.“

„Proč bych se v tom měl měnit? Nemyslím si, že je na tom něco špatného.“

„Dělá tě to šťastnějším?“ vyvedl mě svou dokonale mířenou otázkou z míry.

Jelikož se Tady nedalo lhát, odpověď byla jasná: „Nedělá.“

„Říká se, že sdílená bolest je poloviční, zatímco sdílená radost je dvojnásobná. Myslíš, že kdybys byl k lidem otevřenější, byl bys šťastnější?“

„Asi ano... Omlouvám se...“ V očích mě pálily slzy.

„Nic jsi přece neudělal, nemusíš se omlouvat.“

„Něco jsem ztratil... Něco moc důležitého,“ rozplakal jsem se. Nikdo z cestujících si mě nevšímal, kromě Alfréda, který vstal a objal mě. Přestože jsem se mu otevřel, nezneužil toho a byl tu jen pro mě.

Zakrátko jsem se díky němu cítil mnohem lépe. Pořád stejně ztracený, ale měl jsem více energie poprat se se svým osudem.

Tohle musím dělat častěji.

„Děkuju,“ zašeptal jsem.

„Rádo se stalo,“ odpověděl.

Všiml jsem si, že také plakal. Zaskočilo mě to, ale zároveň zahrálo u srdce.

„Připadám si opuštěný,“ snažil jsem se popsat své emoce. „Jako *WALL-E*, když zůstal jako poslední na Zemi, kde jen třídil odpadky.“ Bylo trapné používat jako příměr animák, ale nic lepšího mě nenapadlo.

Alfréd mě posunkem vybídl, abych pokračoval.

„Musím najít cestu zpátky domů, jenže... co když mě už nebudou chtít?“ znovu jsem popotahoval. Bolest v hrudi se stávala nesnesitelnou.

„Za těch pár minut, co se známe, jsem pochopil, jak jsi výjimečný. Vždy najdeš lidi, kteří tě tak uvidí. Jen se nesmíš vzdávat...“

„Nejsem jako ostatní, nedokážu se změnit,“ uvědomil jsem si krutou pravdu vyvěrající z hlubin mého nitra.

„Když jsem to dokázal já... a věř mi, že mi to zabralo spoustu času... dokážeš to i ty,“ povzbuzoval mě Alfréd. „Ale teď si s tím nedělej starosti. Jsi na začátku úžasné cesty, na jejímž konci z tebe bude úplně jiný člověk.“

„Neprosil jsem se o nic z toho, co se mi děje. Nechci nic objevovat. Nechci se měnit. Stačí, když mě budou mít rádi takového, jaký jsem.“

„Hmm...Moc dobře chápu, jak to myslíš, jenže takhle život nefunguje. Zoufalá snaha zachovat vše při starém tě jen odtrhává od reality.“

„Vůbec nechápu, co tím myslíš, ale je to jedno. Tak jako tak se odsud musím dostat.“

„Jak toho chceš dosáhnout?“

„Půjdu za tím, kdo to Tady řídí.“

„Dobrý nápad,“ souhlasil Alfréd, což mi dodalo odvahy.

„Vracel ses někdy za někým? Našel jsi ho tam?“ Chtěl jsem vědět, jak se k němu budu moct vrátit.

„Většinou ano.“

Náhle se mi vynořila první ucelenější vzpomínka. Něco v ní ale nesedělo. Jako by někdo vystříhal několik políček filmového pásu.

Viděl jsem sám sebe jako malého chlapce, který běží lesem. Byl nádherný jarní den, slunce mě hřálo do tváře a objevoval jsem nový, fascinující svět.

Když jsem se pokusil vybavit si víc, vzpomínka se rozplynula.

Ocitl jsem se zpátky v rozhovoru s Alfrédem. Pokusil jsem se na něj navázat.

„Až tě budu chtít zase vidět, jak poznám, v jakém vagónu jsi?“

„Prostě na mě při průchodu dveřmi mysli.“

„Cítím se zvláště, jedna moje část by s tebou chtěla zůstat. Jsi jediný, kdo se Tady o mě zajímá.“

„Nejsem zdaleka jediný! Možná na mě pak v záplavě všeho, co tě potká, zapomeneš.“

„Nikdy na tebe nezapomenu, Alfréde.“

„Jsi hodný člověk, nenech se nikdy přesvědčit o opaku. Čím dříve se otevřeš novým možnostem, tím dříve se odsud dostaneš.“

„Pokusím se.“

„Musíš se doopravdy snažit.“

„Proč?“ přeběhl mi mráz po zádech.

„Je Tady mnohem snazší stát se tím, kým chceš, jenže ne vždy je to, co chceš, tím, co potřebuješ. Potkal jsem pár lidí, kteří si vybudovali vlastní svět a postavili kolem něj vysoké hradby, za které nikoho nepouští.“

To zní jako rajská hudba pro mé uši.

„Právě proto je to zrádné,“ zareagoval Alfréd, ač jsem to neřekl nahlas. „Tvoje myšlenky jsou Tady mnohem hlasitější.“

„Dám si na to pozor, slibuju,“ odvětil jsem upřímně a pevně ho objal. Přestože jsme spolu strávili jen chvíli, přirostl mi k srdci. Teď jsem si vyčítal, že ho opouštím.

„Jakmile vstoupíš do prostoru mezi vagóny, vybav si místo, kam se chceš dostat,“ podíval se na mě Alfréd s výrazem, který jsem nedokázal rozluštit. „Každé dveře, které Tady otevřeš, byly kdysi navrženy surčitým záměrem. Záleží však zcela na tobě, co s nimi uděláš.“

Sáhl jsem po klice, než jsem si to stihl rozmyslet. *Doufám, že nedělám chybu.* Zhluboka jsem se nadechl a vykročil do neznáma.

Na malou chvíli jsem před sebou zahlédl obraz dívky, ale okamžitě zmizel.

